

FİİLLER

FİİL (EYLEM)

- Varlıkların yapmış oldukları bir işi, hareketi, oluşu, durumu; kip ve şahıs eki olarak belirten sözcüklere **fiil (eylem)** denir.
- Fiiller genel olarak **mastar** hâlinde ifade edilir ve bir hareketin adı olur:

yürümek, olmak, düşünmek...

Püf Nokta:

Bir sözcüğün fiil olup olmadığını anlamak için

3 yöntem vardır:

1. "-mek, -mak"
2. "-yor"
3. "-me/-ma"

- Ocaktaki yemek taşmış.
- Kardeşim bugün çok hasta.

ŞAHIS (KİŞİ) EKLERİ

Kişİ (Şahıs)	Fiil – Kip – Kişİ Eki	Fiil – Kip – Kişİ Eki
1. tekil kişİ (ben)	Gel – di – ...	Oku – malı – y – ...
2. tekil kişİ (sen)	Gel – di – ...	Oku – malı – ...
3. tekil kişİ (o)	Gel – di – ...	Oku – malı – ...
1. çoğul kişİ (biz)	Gel – di – ...	Oku – malı – y – ...
2. çoğul kişİ (siz)	Gel – di – ...	Oku – malı – ...
3. çoğul kişİ (onlar)	Gel – di – ...	Oku – malı – ...

ANLAMINA GÖRE FİİLLER

İş (Kılış) Fiilleri

1- Nesne alır.

- Çocuk duvarı boyadı.

Durum Fiilleri

1- Nesne almaz.

2- İradeye bağlı

- Bu espriye herkes güldü.

Oluş Fiilleri

1- Nesne almaz.

2- İrade dışı

- Görmeyeli bayağı yaşlanmışsın.

ÇEKİMLİ FİİL

FİİL + KİP + KİŞİ

- gel - di - m
- sev - se - n
- al - mış - lar

! DİKKAT

Fiillere çok benzeyen ve fiilden türeyen fiilimsiler, çekimli eylem değildir.

* Sınav bitince gitmek istedim.

KİP EKLERİ

Bildirme (Haber) Kipi

1. Geçmiş Zaman:

2. Şimdiki Zaman:

3. Gelecek Zaman:

4. Geniş Zaman:

Dilek (Tasarlama) Kipi

1. Şart Kipi:

2. İstek Kipi:

3. Gereklilik Kipi:

4. Emir Kipi:

KİP (ZAMAN/ANLAM) KAYMASI

- ✦ Sabahları erken kalkıp spor yapıyor.
- ✦ Yarın biz de maça gidiyoruz.
- ✦ Yazar bir dönem gerçekçiliğe yöneliyor.
- ✦ Arkadaş dediğin böyle günlerde yanında olacak.
- ✦ Bu soruları daha sonra çözeriz.
- ✦ Ünlü şair 1970 yılında ölür.

Görülen Geçmiş Zaman	Öğrenilen Geçmiş Zaman	Şimdiki Zaman	Gelecek Zaman	Geniş Zaman
bul - du - m	bul - muş - um	bul - u - yor - um	bul - acak (ğ) - im	bul - ur - um
bul - du - n	bul - muş - sun	bul - u - yor - sun	bul - acak - sın	bul - ur - sun
bul - du	bul - muş	bul - u - yor	bul - acak	bul - ur
bul - du - k	bul - muş - uz	bul - u - yor - uz	bul - acak (ğ) - ız	bul - ur - uz
bul - du - nuz	bul - muş - sunuz	bul - u - yor - sunuz	bul - acak - sınız	bul - ur - sunuz
bul - du - lar	bul - muş - lar	bul - u - yor - lar	bul - acak - lar	bul - ur - lar

Gereklilik Kipi	İstek Kipi	Şart Kipi	Emir Kipi
bul - malı - y - im	bul - a - y - im	bul - sa - m	çekimi yok
bul - malı - sın	bul - a - sın	bul - sa - n	bul
bul - malı	bul - a	bul - sa	bul - sun
bul - malı - y - ız	bul - a - lım	bul - sa - k	çekimi yok
bul - malı - sınız	bul - a - sınız	bul - sa - nız	bul - un (unuz)
bul - malı - lar	bul - a - lar	bul - sa - lar	bul - sun - lar

Diğer kiplerin olumsuzu “-ma, -me” ile yapılırken geniş zaman kipinin olumsuzu 2. ve 3. tekil ve çoğul kişilerde “-maz, -mez” ile yapılır ve geniş zaman kip eki “-r” düşer.

Gel - ir - im	Gel - me - m	Gel - ir - ız	Gel - me - yiz
Gel - ir - sin	Gel - mez - sin	Gel - ir - siniz	Gel - mez - siniz
Gel - ir	Gel - mez	Gel - ir - ler	Gel - mez - ler

FİİLLERİN SORU ŞEKLİ

- ✓ Fiillerin soru şekli, fiillerden sonra getirilen “**mi, mi, mu, mü**” soru eki ile yapılır.
- ✓ Bu ek, kendinden önce gelen sözcüklerden ayrı yazılır.
- ✓ Kişi ekleri, kiplere göre soru ekinden önce ya da sonra gelebilir.

Fiile şimdiki zaman anlamı veren bir diğer ek de “-makta, -mekte”dir. Master ekiyle “-de” hâl ekinin kaynaşmasından oluşan bu ek günümüzde tamamen şimdiki zaman anlamı verir.

- Görevliler kapının önünde beklemekte. (bekliyor)
- Dışarıda tatlı bir bahar yağmuru yağmakta. (yağıyor)
- İki arkadaş çalıştığı için hafta sonu buluşmakta. (buluşuyor)